

Abajur pentru o bibliotecă

Aripi pentru înălțare (Chișinău: Scara spre cer, 2019) este o carte mai specială în cariera lui Leo Bordeianu. Placheta cuprinde un număr de poeme cu un filon de inspirație mai puțin cunoscut al poetului – cărțile sacre. Poemele redimensionează artistic teme, motive, topoi și simboluri religioase. Descoperim aici câteva splendide expresii ale fiorului metafizic, acesta subzistând și în poeziile sale anterioare, cu vizibilă raportare la învățăturile creștine de data aceasta. Cartea ne înfățișează o sublimă împletire a poeziei cu rugăciunea și este, putem spune, epifania lui Leo Bordeianu. Poetul sondează infinitatea sacrului, se încântă și ne încântă de creația lumii, psalmodiază, colindă și înalță imnuri Tatălui Ceresc, lui Iisus, Maicii Domnului. Punctul de plecare al multor poeme este meditația asupra condiției umane a omului modern însetat de desăvârșire, dar sedus și de promisiunile „din hățișul spinos al păcatelor” (*De sub piatra păcatelor*), care „Cu ochelari de cal/ înaintezi spre o stație terminus/ vagă, confuză și incertă” (*Infinitul finit*). Tradiția religioasă dictează asceza. Poetul se dezice chiar și de „cuvântul” poemelor anterioare „Astăzi plâng cu lacrimi de argint/ mă dezic de verbul sec, ermetic/ Doamne, tac. Cuvântul s-a născut/ mai presus de versuri și de rostire...” (*Mărturisire*). Nimic nu împiedică sufletul însetat de Dumnezeu: „Bestial l-au lovit peste aripi/ I-au frânt fiecare oscior/ L-au călcat în picioare/ L-au ars/ și au spulberat cenușa...// Dar nu au putut să-i împiedice/ înălțarea.” (*Aripi pentru înălțare*).

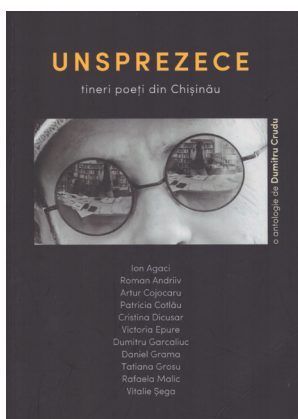

Opt (Chișinău: Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, 2017), o carte subțire cu o copertă foarte inspirată, adună poezia a opt poeți tineri, născuți în preajma anilor de cădere a URSS-ului și de apariție a noului stat Republica Moldova. Vitalie Colț, Rodica Gotca, Iulia Iaroslavschi, Artiom Oleacu, Anastasia Palii, Elena Răileanu, Doina Roman-Baciu, Veronica Ștefăneț (ordinea numelor e alfabetică în antologie) sunt, așadar, copii tranziției postcomuniste și martorii instalării structurilor oligarhice. În același timp, ei sunt beneficiarii unei școli cu disciplinele de limbă și literatură română de calitate și ai libertății navigării pe internet.

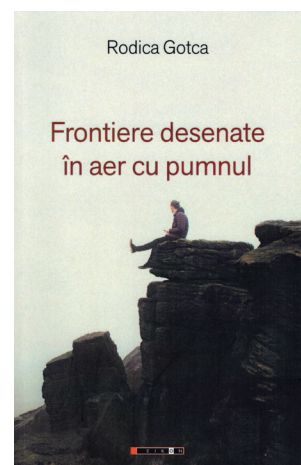
Deși au o poezie diferită, par să împărtășească coduri și valori comune. Scriu o poezie transparentă, sinceră și emoționantă despre lumea fragilă pe care o înregistrează în timp ce o urmăresc. Pe cât ar părea de neverosimil, dar privirea le este îndreptată mai curând spre realul de afară, al timpului prezent și, mai ales, al trecutului infantil, decât spre ecranul calculatorului. Ei se află la început de cale către o individualizare mai reliefată a expresiei, căreia îi vor încredința sensibilitatea visătoare sau emotivitatea tumultuoasă. Textele le sunt deocamdată nesigure în tatonarea spațiilor expresivității mai noi. Câțiva dintre ei, mai accentuat Artiom Oleacu și Veronica Ștefăneț, explorează din plin posibilitățile ludico-ironice de sorginte postmodernistă. Cu toții își fructifică lecturile, preferințele muzicale, dar și videoclipurile favorite. Configurarea grupului și coordonarea antologiei se datorează lui Dumitru Crudu, care i-a întrunit în cadrul Atelierului de poezie și proză „Vlad Ioviță”.

Unsprezece tineri poeți din Chișinău (București: Casa de pariuri literare, 2019) este o antologie care întrunește poeziile, așa cum anunță titlul, a 11 poeți tineri, fără cărți de debut personale. Colecția adună „tot ce are mai valoros poezia foarte tânără din Chișinău”, anunță în prefață Dumitru Crudu, antologatorul și mentorul atelierului de creație care i-a unit. Ordinea autorilor este alfabetică, dar lectura poate începe de oriunde. Spre final se va deduce că poezia acestora e diferită și totodată că dezvăluie o sensibilitate comună, detașată de poezia livrescă, intertextuală a primilor postmoderniști. Adoptând o poetică a tranzitivității, a discursului natural-sincer, biografist-individual, ei explorează cotidianul situat între facebook, dormitor și bucătărie. Tinerii își pun întrebări existențiale, despre rostul aflării lor în lume, despre sensul poeziei. Ion Agaci începe cu un poem reprezentând intrarea în viață, nașterea ca pe o sosire în „gară”, în care, constată el cu o nuanță ironică, nu era prea așteptat. Se pare că versul „dar noi purtăm ochelari și ne putem distra arzând”, constituie antidotul pentru inospitalitatea vieții și, posibil, un manifest al grupului. Poezia lui Roman Andriiv este o colecție de stări indeterminate și realități neînsemnate, pe care le tratează ludic. Artur Cojocaru proiectează reprezentări de sorginte suprarealistă, cu capturi din cotidianul miserabil-disgrațios. La Patricia Cotlău poeziile par exerciții de exorcizare sau defulare, forme de eliberare din stările de nesigurantă, frică și lipsa de sens. Cristina Dicusar are o poezie a reveriei, a plimbărilor prin alte lumi, reamintite, visate, recicland un romantism de bună calitate. Victoria Epure provoacă prin secvențe rupte dintr-o existență pierdută în anonimitate. Daniel Grama fixează, în versuri sumare, amputate, problemele contemporaneității privind lipsa de comunicare

dintre generații, ultragiile epocii comuniste, insensibilitatea tinerilor la sechelele bătrânilor. Dumitru Garcaliuc are o poezie narativă interesată să spună povești cât mai stranii. Poezia Tatiane Grosu e un fel de citit în cafea, o încercare de interpretare a semnelor cotidianului (forme, configurații, captând amintiri, senzații), asemănătoare celor lăsate de zaț pe porțelanul ceștii. Rafaela Malic are o poezie senzuală, a corpului ultrareceptiv la plăcere și suferință. Cele câteva texte ale lui Vitalie Șega au în comun revolta împotriva energiei dominante a banalului existențial, a vieții anoste, în care se simte „ca un pește prăjit”. Dar cu ce e de înlocuit banalitatea? Cu videourile de pe facebook? – acestea par a fi întrebările. Va avea continuitate acest temerar debut? Se va configura poezia aceasta într-o poetică pe care ar putea să o rețină istoria? Cartea este de bună seamă un pariu literar.

Frontiere desenate în aer cu pumnul (București: Eikon, 2019) este cartea de debut a Rodicăi Gotca. Tânăra poetă a publicat anterior texte pe paginile revistelor și s-a afirmat ca unul din cei opt poeți ai antologiei *Opt* (Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, 2017). Spațiul predilect al poeziei sale este copilăria, pe care o scrutează ca pe un chestionar al identității. O interesează originile întregului ansamblu de date anatomice, tot spectrul de resorturi psihologice, morale etc. Expresiile nostalgice după viața de lângă bunic, tată, mamă și surorile ei, prieteni sunt ca niște vrejuri vâjnoase încolăcind și determinând prezentul. Stările nu sunt aproape deloc arcadice, ci ecouri ale unor traume cauzate de despărțiri, rupturi, moarte, însă niciodată generând negativismul, contestarea. Imaginile sunt precumpănitor luminoase. Conștiința „absențelor” nu diminuează dorința de revenire în timpul auroral „între pupila și lentila mamei mele Valentina/ dându-mă huța pe cordonul ombilical” (*Portret de familie*), „mai ales atunci când am de cusut vreo plagă” (*Bunicul*). Ceea ce neapărat se face remarcată este bogăția de cuvinte desemnând părțile anatomice ale corpului uman. Rodica l-a citit cu atenție pe Nichita Stănescu. În poeziile ei memoria e a „tălpilor”, se află în „coșul pieptului, laba piciorului/ fruntea încrețită și pistruii de pe sâni” (*Numele*), crește „pe fundul ochiului” (*Fără cuvinte*). Memoria e ea însăși un „torace” hipersensibil: „Nu uita să închizi bine toracele/ după fiecare autopsie, leagă-l strâns/ înfașă-l în tifon, mumifică-l/ scrâșnește din dinți la cucos-târcii origami/ care vin să-și facă cuib;/ urlă a pustiu la broaștele ce vor să-ți prelingă pe sub/ omoplați mormolocii/ Toracele tău – cetatea ta/ Mănăstirea – cu schitul la indicele pașaportului biometric/ Icoanele – cu fața spre viza de reședință.” (*Și va fi bine*). Este un debut poetic viguros și foarte promițător – adevăr care se va confirma în cărțile următoare.

Titlul celui de al doilea volum al lui Virgil Botnaru, *Schimbare de atitudine* (București: Casa de pariuri literare, 2017) confirmă discursul, anunțat în cartea de debut, privind problematica căutării unor noi mijloace de expresie a sensibilității poetice de astăzi. Această tendință dictează structura de tatonare a zonelor mustind de poezie într-o lume în care „totul fusese aranjat la loc”, „mărginite pe placul celor mari” (*expozițiune*), colecția de poeme fiind, în mare, o serie de exerciții de limbaj experimentale, căci „orice lucru are partea lui nevăzută/ ca zahărul brun într-o cafea nemestecată” (*lecție de desen*). De aici reprezentările, dar și temele heteroclite, contrastante ale textelor, însumând instantanee peisagistice, notații ale unor stări și afecte, observații din cotidian, descrieri ale unor revelații și vise, picturi ciudate ale unor reverii și halucinații, capturi retrospective, jocuri de cuvinte, evocări sentimentale și declarații stupefiante etc., care stau agățate de sfoara cărții ca fotografiile încă umede după developare, urmând apoi să fie ordonate în albumul de familie. Iar în acest album contează „eu” și „ea”, casa și orașul nostru.

Aliona GRATI